

23.2.2021

VN/18410/2020

VN/18410/2020-OM-22

Työ- ja elinkeinoministeriö

**Oikeusministeriön lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi laeiksi elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annetun lain 15 §:n ja julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 5 luvun 5 §:n muuttamisesta**

Työ- ja elinkeinoministeriö on pyytänyt oikeusministeriöltä lausunnon luonnoksesta hallituksen esitykseksi laeiksi elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annetun lain 15 §:n ja julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 5 luvun 5 §:n muuttamisesta. Esitysluonnoksen keskeinen tavoite on, että valtioneuvoston asetuksella voitaisiin säätää tiettyjen nykyisin kaikille työ- ja elinkeinotoimistoille kuuluvien työttömyysturva-asioiden ja eräiden muiden asioiden käsittelyn hoitamisen keskittämistä tietyn työ- ja elinkeinotoimiston tehtäväksi. Lausuntopyynnön liitteenä on myös luonnos valtioneuvoston asetukseksi, jolla Uudenmaan työ- ja elinkeinotoimistolle keskitettäisiin em. tehtäviä.

Oikeusministeriö toteaa lausuntonaan seuraavan.

**Viranomaisten toimivallasta säättäminen**

Kuten esitysluonnoksessakin (s. 10) todetaan, perustuslain (731/1999) 119 §:n 2 momentin mukaan valtionhallinnon toimielinten yleisistä perusteista on säädettävä lailla, jos niiden tehtäviin kuuluu julkisen vallan käyttöä. Valtion alue- ja paikallishallinnon perusteista säädetään niin ikään lailla. Valtionhallinnon yksiköistä voidaan muutoin säätää asetuksella. Esitysluonnoksessa myös viitataan perustuslakivaliokunnan tulkintakäytäntöön, jonka perusteella perustuslain 119 § mahdollistaa viranomaisten toimialueista säättämisen lakia alemmanasteisin säännöksin. Voidaan myös todeta, että perustuslakia koskevan hallituksen esityksen perustelujen mukaan perustuslain varsin yleisellä säännöksellä on ollut tarkoitus mahdollistaa valtionhallinnon joustava kehittäminen (HE 1/1998 vp, s. 173/II).

Oikeusministeriö pitää perusteltuna ja asianmukaisena sitä, että kaavailtu toimivallan siirto keskitettävissä asiaryhmissä tapahtuisi säätäen siitä valtioneuvoston asetuksella.

**Siirtymäsäännös siirtymävaiheen täytäntöönpanotoimista**

Lakiin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annetun lain muuttamisesta kaavallaan esitysluonnoksessa siirtymäsäännöstä, jonka mukaan lain siirtymävaiheen täytäntöönpanotoimista voitaisiin säätää valtioneuvoston asetuksella.

Oikeusministeriö toteaa, että pääsääntöisesti säännöstä oikeudesta ryhtyä täytäntöönpanotoimiin ennen lain voimaantuloa pidetään tarpeettomana (Lainkirjoittajan opas, kohta 21.3). Lain täytäntöönpanon edellyttämät toimet ovat vastuullisen viranomaisen velvollisuus, jolloin toimiin ryhtyminen ei edellytä erillistä valtuutusta, vaikka osaan toimista joudutaan käytännön pakosta ryhtymään ennen lain voimaantuloa. Erityisten täytäntöönpanoa koskevien valtuutusten ottamista lakiin voidaan näin pitää tarpeettomana, ja niistä on perusteltua luopua. Jos jossakin tapauksessa on tarpeen ryhtyä täytäntöönpanotoimeen, jota ei voida pitää tavanomaisena, siitä on perusteltua

**Postiosoite**  
**Postadress**  
**Postal Address**  
 Oikeusministeriö

**Käyntiosoite**  
**Besöksadress**  
**Office**

**Puhelin**  
**Telefon**  
**Telephone**

**Faksi**  
**Fax**  
**Fax**

**s-posti, internet**  
**e-post, internet**  
**e-mail, internet**

PL 25  
 00023 Valtioneuvosto

Eteläesplanadi 10  
 Helsinki

0295 16001  
 +358 295 16001

09 1606 7730  
 +358 9 1606 7730

oikeusministerio@om.fi  
 oikeusministerio.fi

säätää nimenomaisesti. Hallituksen esityksen perusteluissa tulee kuitenkin kaikissa tapauksissa riittävällä tavalla kertoa, minkälaisia ennakollisia toimia lain täytäntöönpano edellyttää.

Lausuntopyynnön liitteenä olevassa luonnoksessa valtioneuvoston asetukseksi on luonnosteltu säännöksiä em. lain siirtymävaiheen täytäntöönpanotoimia ajatellen. Asetukseen otettaisiin siirtymäsäännös, jonka mukaan asetusta sovellettaisiin myös asetuksen voimaan tullessa työ- ja elinkeinotoimistoissa vireillä oleviin asioihin. Tällaisella säännöksellä voitaisiin siis siirtää Uudenmaan työ- ja elinkeinotoimiston hoidettavaksi muiden työ- ja elinkeinotoimistojen asioita, jotka ovat lain nojalla tulleet vireille ko. työ- ja elinkeinotoimistoissa. Kaavailtu järjestely tarkoittaisi sitä, että asetuksen nojalla voitaisiin taannehtivasti siirtää vireillä olevia asioita, jotka lain tasoisen säännöksen nojalla on tällä hetkellä tarkoitettu jonkin tietyn työ- ja elinkeinotoimiston hoidettavaksi, Uudenmaan työ- ja elinkeinotoimiston hoidettavaksi.

Asetukseen kaavaillaan myös siirtymäsäännöstä, jonka mukaan Uudenmaan työ- ja elinkeinotoimisto hoitaisi [valtioneuvoston asetuksen 16 a §:ää koskien] 1 momentissa tarkoitettua työvoimapolitiittista lausuntoa ja 3 momentissa tarkoitettua päätöstä koskevasta muutoksenhausta johtuvat toimet. Asetusmuistion perustelujen mukaan Uudenmaan työ- ja elinkeinotoimisto olisi toimivaltainen hoitamaan muutoksenhausta johtuvat toimet esimerkiksi silloin, kun valitus on tullut vireille jo ennen asetuksen voimaantuloa tai kun valitus tulee vireille asetuksen voimaantulon jälkeen ja valitus koskee ennen asetuksen voimaantuloa annettua työvoimapolitiittista päätöstä tai palvelun keskeyttämisestä annettua päätöstä.

Lähtökohtaisesti säännökset uuden ja vanhan lain soveltamisesta sekä siirtymäsäännöksistä annetaan lailla (Lainkirjoittajan opas, kohta 21.1). Oikeusministeriö pitää lakiin kaavailtua siirtymäsäännöstä siitä, että lain siirtymävaiheen täytäntöönpanotoimista voidaan säätää valtioneuvoston asetuksella väljänä suhteessa siihen, että siirtymäsäännös tarvittaisiin paitsi tiettyjen vireillä olevien asioiden siirtämisestä työ- ja elinkeinotoimistolta toiselle, myös vireillä olevien tai vireille tulevien muutoksenhakuasioiden siirtämisestä työ- ja elinkeinotoimistolta toiselle.

Oikeusministeriö pitää perusteltuna, että laissa olevan siirtymäsäännöksen tulisi olla yksilöivämpi tarvittavien täytäntöönpanotoimien osalta ja asetuksen tarkoituksena tässä suhteessa olisi lähinnä osoittaa laissa mainitut täytäntöönpanotehtävät jollekin tietyille työ- ja elinkeinotoimistolle. Asetuksen sääntelyn ei lisäksi tarvitsisi olla säännelty ns. siirtymäsäännöksellä.

Ylijohtaja

Johanna Suurpää

Lainsäädäntöneuvos

Veli-Pekka Hautamäki

Jakelu TEM Työ- ja elinkeinoministeriö  
TEM TTM TYMA Työpolitiikka, Eeva Vartio

Tiedoksi Kansliapäällikkö Pekka Timonen  
Lainsäädäntöjohtaja Susanna Siitonen  
Ministerin erityisavustaja Jade Malmi  
Suomen Kuntaliitto ry, Johanna Viita  
TEM AKO Alueet ja kasvupalvelut -osasto, Marja-Riitta Pihlman  
TEM TTM Työllisyys ja toimivat markkinat -osasto, Antti Neimala  
TEM Työministeri, Piia Rekilä